Høringssvar – Lokal forskrift for inntak til videregående opplæring i Agder – sak 26/55760-1

Fra: A-larm bruker- og pårørendeorganisasjon, Region Agder
v/ Unni Stålesen

A-larm Agder takker for muligheten til å gi innspill. Vi er en bruker- og pårørendeorganisasjon på rusfeltet og representerer barn som pårørende, ungdom med egen rus- og psykisk helseutfordring, og foreldre/pårørende som lever i familier preget av rus.

Vi opplever forskriftsforslaget som ryddig og godt strukturert, men det er nesten blindt for den virkeligheten mange i vår målgruppe lever i. Forskriften er innrettet på karakterer og geografi, men sier lite om hvordan ungdom med rus, psykisk uhelse og ustabil bosituasjon skal komme seg gjennom inntaket og fullføre. Formålet i §1 om å sikre "et miljømessig, sosialt og økonomisk bærekraftig utdanningstilbud" og "bedre levekår og økt gjennomføring" fordrer at disse perspektivene ivaretas.

Vi har derfor 5 konkrete innspill, samt en prinsipiell merknad.

1. §4 Behandling av søknader mottatt etter frist – 1. februar er for tidlig for fortrinnsrett

Forslaget om at søknader om fortrinnsrett til særskilt tilrettelagt skole etter 1. februar ikke behandles, vil ramme ungdom med rus og psykisk helse skjevt. Denne gruppen fanges ofte opp sent i 10. klasse. PPT, BUP, FACT Ung og kommunal rus/ psykisk helsetjeneste har ventetid, og barnevernstiltak settes inn på våren.

Vårt forslag:
Behold unntaksadgang for dokumentert rus/psykisk helse, eller gi OT myndighet til å fremme fortrinnsrett-søknad frem til 1. mai når det foreligger dokumentasjon fra lavterskeltjeneste. Alternativt at fristen for §4-22 og §4-27 settes til 1. mars, lik ordinær frist.

2. §5 Endring av søknad etter frist – for strengt dokumentasjonskrav

Det kreves at tungtveiende årsaker dokumenteres av "pedagogisk-psykologisk tjeneste eller spesialisthelsetjenesten".

Mange ungdommer i vår målgruppe følges ikke av spesialisthelsetjenesten, men av fastlege, helsesykepleier, kommunepsykolog, kommunal rus- og psykisk helsetjeneste, barnevern eller FACT. En ungdom som kommer i behandling for rus i april/mai får dermed ikke endret søknad.

Vårt forslag:
Utvid godkjent sakkyndig instans i §5 til også å omfatte fastlege, kommunepsykolog, helsesykepleier, kommunal rus- og psykisk helsetjeneste og barnevernstjenesten. Dette vil senke terskelen og er i tråd med tidlig innsats.

3. §20 Fremmøte første skoledag – fare for automatisk tap av plass

"Elever som ikke møter uten gyldig grunn, kan miste skoleplassen" og må gi beskjed senest innen skoleslutt første dag.

For ungdom med angst, rusutfordringer, ustabil hjemmesituasjon som pårørende, eller ungdom innlagt i behandling, er første skoledag en høyrisikodag for fravær. Å miste plassen da øker frafall.

Vårt forslag:
Legg til prosedyrekrav i §20: "Før vedtak om tap av skoleplass skal skolen ha forsøkt å oppnå kontakt med elev, foresatte og Oppfølgingstjenesten (OT). Ved kjent rus/psykisk helseutfordring eller når eleven er barn som pårørende, skal det utvises særlig skjønn, og dokumentasjon skal kunne ettersendes ved institusjonsopphold."

4. §6 Flytting og dokumentasjon – ivaretar ikke barn som pårørende

Paragrafen krever folkeregistrert adresse og "bindende kjøps- eller leiekontrakt" innen 15. juni. Barn som er pårørende til foreldre med rus flytter ofte akutt mellom foreldre, til besteforeldre, fosterhjem, hybel med oppfølging eller institusjon. De har sjelden kontrakt å vise til. Kravet om "flytting med foresatte" for å hindre spekulasjon er også problematisk når en 16-åring må flytte ut pga. rus i hjemmet.

Vårt forslag:
Anerkjenn barnevernstiltak, plassering i institusjon, krisebolig og midlertidig botiltak etter sosialtjenesteloven som gyldig dokumentasjon for endring av inntaksområde. Gi pårørende/verg rett til å dokumentere flytting når ungdommen selv ikke kan. Presiser at unntaket for barnevern også skal gjelde barn som pårørende i hjem med dokumentert rus/psykisk helse.

5. §10, §11 og §24 – behov for fleksible løp for ungdom i behandling

Individuell behandling (§10) og særskilt tilrettelagt (§11) er avgrenset til sterkt nedsatt funksjonsevne. Ungdom med rus og psykisk helse faller ofte mellom – de er ikke omfattet av §4-22, men klarer heller ikke ordinær konkurranse på karakterer etter mye fravær i grunnskolen.

Vårt forslag:
Ber om at det i de utfyllende retningslinjene §24 presiseres at:
a) Ungdom i døgnbehandling for rus/psykisk helse kan beholde skoleplass med utsatt oppstart
b) Det skal tilrettelegges for delvis oppmøte/deltidsløp første semester i samarbeid med behandlingssted
c) Det skal være fast samarbeid mellom skole, OT og kommunal rus/psykisk helsetjeneste ved overganger Vg1-Vg2-Vg3 for å hindre avbrudd.

6. Prinsipiell merknad – opplæring i kriminalomsorgen

Vi er kjent med at inntak med voksenrett ikke omfattes av denne forskriften. Agder fylkeskommune er likevel ansvarlig for opplæring av innsatte i Agder fengsel, avd. Evje, Froland og Mandal. Mange innsatte har omfattende rus- og psykiske helseutfordringer. Vi ber om at fylkeskommunen i videre arbeid tydeliggjør hvordan inntak og overganger til og fra fengselsundervisning skal sikres, særlig for innsatte under 24 år med ungdomsrett og for innsatte som løslates midt i skoleåret.

Vi ber om at bruker- og pårørendeorganisasjoner på rusfeltet involveres når forskrift for voksne skal revideres, og at dette omtales i retningslinjene etter §24.

Vi stiller gjerne til dialogmøte om hvordan inntaksreglene kan bidra til å hindre utenforskap for denne gruppen.

7. Endre bruk av benevnelse

Vi leser flere steder det brukes begrepet «sårbare barn» dette ønsker vi blir endret til f.ex «barn i sårbare livssituasjoner».

Med vennlig hilsen,
A-larm Agder
Kontaktperson: Unni Stålesen